

AKS3/23: Analyty krevního séra

Tento cyklus akreditovaného programu byl realizován v souladu s dokumentem *Plán EHK 2023*.

Vzorky

Byly použity komerční vzorky. Pro některé zkoušky jsme měli k dispozici certifikované referenční hodnoty (CRV), které jsou včetně rozšířených nejistot uvedeny v následující tabulce (opis z protokolu Referenzinstitut für Bioanalytik, Bonn, Německo). Nejistoty jsou uvedeny v jednotkách měření a na relativní hodnoty (v procentech) je nutné je v případě potřeby přepočítat.

Analyt	Jednotka	Vzorek A		Vzorek B	
		CRV	Rozšířená nejistota (k = 2)	CRV	Rozšířená nejistota (k = 2)
α-amyláza	μkat/L	0,843	0,025	2,060	0,056
ALP	μkat/L	1,627	0,047	3,373	0,094
ALT	μkat/L	0,663	0,020	2,716	0,060
AST	μkat/L	0,976	0,026	3,141	0,069
Bilirubin celkový	μmol/L	15,73	0,36	51,5	1,1
Celková bílkovina	g/L	49,6	1,3	88,4	2,0
CK	μkat/L	4,75	0,13	2,660	0,068
Draselný kation	mmol/L	3,398	0,054	6,28	0,10
GGT	μkat/L	0,861	0,026	1,375	0,037
Glukóza	mmol/L	3,961	0,040	7,846	0,078
Hořčík celkový	mmol/L	0,787	0,016	0,488	0,011
Chloridový anion	mmol/L	103,6	1,6	119,6	1,8
Cholesterol	mmol/L	2,971	0,030	5,087	0,051
Kreatinin	μmol/L	189,0	1,9	397,6	4,0
Kyselina močová	μmol/L	243,2	2,4	514,4	5,1
LD	μkat/L	2,144	0,049	6,20	0,14
Lithium	mmol/L	0,647	0,010	1,063	0,016
Močovina	mmol/L	3,108	0,035	15,83	0,16
Sodný kation	mmol/L	115,2	1,7	130,7	2,0
Triacylglyceroly	mmol/L	0,733	0,011	1,720	0,017
Vápník celkový	mmol/L	1,748	0,026	2,795	0,046

Komentář supervizora

Tohoto cyklu se zúčastnilo 154 pracovišť, z toho 44 ze Slovenska.

Jako vztažné hodnoty (AV) byly použity výše uvedené hodnoty CRV a pro ostatní zkoušky pak robustní průměry výsledků účastníků (případné výjimky jsou popsány níže).

Hodnoty CRV je možné používat pro určení bias s těmito výjimkami:

- α-AMS a cholesterol při použití systémů Siemens Dimension: V tomto případě zřejmě spočívá důvod významných rozdílů výsledků měření získaných na těchto systémech a hodnot CRV v maticích použitých vzorků.
- Chloridový anion: Důvodem jsou dlouhodobě přetrvávající významné rozdíly mezi výsledky získanými rutinními laboratorními metodami (většinou ISE) a coulometrickou metodou použitou k určení CRV.

α-amyláza, cholesterol

U těchto analytů hodnotíme samostatně, s použitím užšího D_{max} (8,0 % pro α-amylázu a 6,4 % pro cholesterol) a bez vydávání certifikátu výsledky účastníků, kteří uvedli kód R = 149 = Siemens (Dade, BN, Dimension). V tomto cyklu však byl počet účastníků v této skupině malý, a proto jejich výsledky nebyly hodnoceny.

ALP

Od roku 2022 hodnotíme výsledky ALP dvěma způsoby:

- Návaznost srovnáním s CRV ($D_{max} = 18\%$).
- Srovnatelnost srovnáním se vztažnou hodnotou určenou jako robustní průměr skupiny účastníků, kteří uvedli stejného výrobce reagentů (kód R) ($D_{max} = 14\%$).

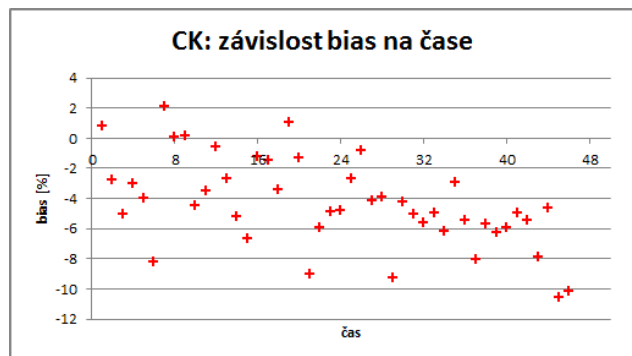
Tento způsob hodnocení je reakcí na dlouhodobě neuspokojivý stav realizace návaznosti na referenční metodu ALP IFCC 2011 a tím i přetrvávající bias u některých skupin výsledků.

AKS3/23: Analyty krevního séra**ALT**

U vzorku A (nižší hodnota) jsme u některých skupin výsledků (výrobci reagensů Erba Lachema, Mindray, Siemens) pozorovali větší pozitivní bias, zatímco u vzorku B byly výsledky v pořádku. Doporučujeme kontrolu kalibrace v oblasti nižších hodnot katalytické koncentrace,

CK

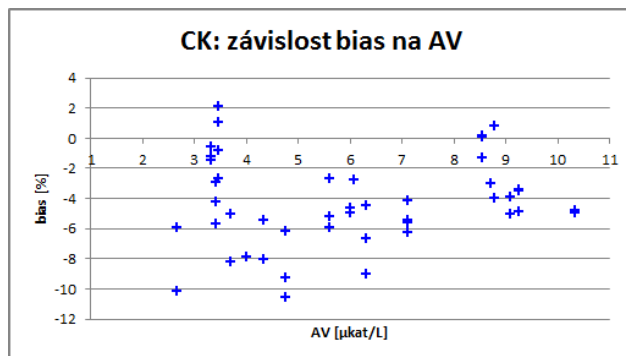
U obou vzorků jsme pozorovali negativní bias přibližně -10 % (polovina D_{max}). Protože máme k dispozici i statistiku výsledků laboratoří RfB (měření stejných vzorků), nabízí se srovnání. Zatímco výsledky našich 84 laboratoří vykazaly u obou vzorků výše uvedený celkový bias -10 %, v Německu vykazalo 552 laboratoří u obou vzorků bias -5 % (tedy poloviční ve srovnání s našimi účastníky). Proč je negativní bias u výsledků našich účastníků dvojnásobný není zřejmé. Na obrázcích níže naleznete přehled bias výsledků stanovení CK za období 2018 až 2023 nahlížený ze dvou úhlů.

Graf ukazuje vývoj bias v čase (křížky odpovídající jednotlivým vzorkům v cyklech od roku 2018, rok je tedy reprezentován 8 body = 4 cykly po 2 vzorcích).

Je patrné, že negativní bias pozorujeme u stanovení CK dlouhodobě a do oblasti -10 % se dostal opakovaně, v posledním cyklu AKS3/23 (poslední 2 křížky vpravo dole) je bias největší.

Nelze přehlédnout, že v čase se situace pomalu ale soustavně zhoršuje a že bias se postupně přesouvá do oblasti negativních hodnot (od roku 2021 nebyl bias ani jednou pozitivní).

Graf závislosti bias na velikosti katalytické koncentrace neukazuje, že by velikost bias významně souvisela s touto hodnotou.

Glukóza

U vzorku B jsme u všech výsledků pozorovali negativní bias přibližně -5 % (přesahoval polovinu D_{max}). Pro jsme rozšířili D_{max} o velikost bias směrem „dolů“. Pro zajímavost můžeme uvést, že v souboru laboratoří RfB byl bias prakticky shodný s našimi účastníky.

Chloridový anion

Jako vztažné hodnoty byly použity robustní průměry výsledků všech účastníků.

Cholinesteráza

Dva účastníci nám zaslali výsledky významně odlehle od celkového konsenzu – jde o 2 body dobře viditelné v Youdenově grafu vpravo nahoře. Tyto vychýlené výsledky byly získány za použití reagensů Abbott ($R = 1$), avšak dalších 9 uživatelů těchto souprav uvedlo výsledky v souladu s konsenzem. Důvod vychýlení není zřejmý,

Dlouhodobá úspěšnost

V následující tabulce je uveden přehled celkové úspěšnosti účastníků tohoto cyklu za poslední 2 roky. V záhlaví sloupců jsou uvedena jednotlivá pásma úspěšnosti (procento zkoušek, u kterých účastník uvedl správný výsledek). Na dalších 2 řádcích je pak absolutní a relativní počet účastníků, kteří příslušné úspěšnosti dosáhli.

Úspěšnost		0 %	1 - 74 %	75 - 79 %	80 - 89 %	90 - 94 %	95 - 99 %	100 %
Úspěšnost slovy		nevyhovující		přijatelná	dobrá	velmi dobrá	výborná	
Počet	absolutní	0	2	0	6	14	90	42
	relativní	-	1,3 %	-	3,9 %	9,1 %	58 %	27 %

Poznámka: Svou vlastní celkovou úspěšnost za poslední 2 roky naleznete ve svém výsledkovém listu.

Dlouhodobá úspěšnost většiny účastníků tohoto cyklu za poslední 2 roky je 90 % nebo větší.

Nižší úspěšnost by měla představovat impuls ke zlepšení.

AKS3/23: Analyty krevního séra

Odborná supervize: Ing. Květa Pelinková, MBA
VFN a I.LF UK, ÚLBLD - centrální laboratoř
Praha
e-mail: pelinko@vfn.cz

Přílohy

Jako přílohu této zprávy jednotliví účastníci cyklu dále dostávají:

<i>Název přílohy</i>	<i>Poznámka</i>
Osvědčení o účasti	Dostávají účastníci, kteří splnili podmínky pro jeho vystavení.
Certifikát	Dostávají účastníci, kteří splnili podmínky pro jeho vystavení.
Výsledkový list (kvantitativní výsledky)	Dostávají účastníci, kteří uvedli kvantitativní výsledky.
Komplexní statistika	Pouze pro zkoušky s kvantitativními výsledky a dvěma vzorky.

Přílohy jsou identifikovány svým názvem, označením cyklu a kódem účastníka a jsou určeny pouze pro potřebu tohoto účastníka.

Další informace

Závěrečná zpráva s výjimkou příloh je veřejná. Jak účastníkům, tak ostatním odborníkům, jsou na adrese www.sekk.cz volně k dispozici další informace, zejména:

- Souhrnný přehled výsledků tohoto cyklu včetně této závěrečné zprávy.
- Kritéria (D_{max}) pro hodnocení kvantitativních výsledků.
- Dokument *Plán EHK* (obsahuje informace, které se týkají jak tohoto konkrétního cyklu, tak EHK obecně).
- Vysvětlení obsahu jednotlivých výše uvedených příloh.
- Kontakt na poskytovatele EHK a na koordinátora EHK a seznam všech supervizorů včetně kontaktů.